

23.11.2023

Asia: Hallituksen esitysluonnos tupakkalain muuttamiseksi

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n (*jäljempänä MaRa*) lausunnon (23.11.2023) liitteenä toimitetaan oheiset pykäläkohtaiset kommentit tupakkalain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

2 § Määritelmät

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 a kohta, jossa määriteltäisiin savuttomat nikotiinituotteet. Savuttomalla nikotiinituotteella tarkoitettaisiin tupakan vastiketta, joka vastaa käyttötarkoitukseltaan 10—12 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta, eli purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, ja johon on lisätty nikotiinia.

MaRalla ei ole huomautettavaa savuttoman nikotiinituotteen määritelmään.

6 § Valviran tehtävät

Valviran tehtäviin lisättäisiin sen valvominen, että savuttomien nikotiinituotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevia säännöksiä noudatetaan.

MaRalla ei ole huomautettavaa Valviran tehtäviä koskevaan säännökseen.

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuoja yleiset velvollisuudet

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että savuttoman nikotiinituotteen valmistaja ja maahantuoja vastaisivat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu tuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

MaRa kannattaa ehdotusta. Vähittäismyyjien on voitava luottaa siihen, että niille toimitetut nikotiinipussit ovat säännösten mukaisia.

25 a §. Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset.

Nikotiinipitoisuus

Tukes teki keväällä 2023 päätöksen kemikaalilain nojalla nikotiinipussien nikotiinin enimmäisrajasta. Myynnissä saa olla vain nikotiinipusseja, joissa

nikotiinia on alle 20 mg. Tukesin päätöksessä todetaan, että sen asettaman kiellon tarkoituksena on estää erityisesti vahvoista nikotiinipusseista terveydelle aiheutuvat vaarat.

STM:n ehdotuksen mukaan tupakkalain nojalla savuttomassa nikotiinituotteessa saisi olla nikotiinia enintään 20 milligrammaa grammassa tuotetta.

Ehdotettu malli olisi kiristys nykytilaan. Nykyinen sallittu nikotiinipitoisuuden enimmäismäärä on 20 milligrammaa pussia (kulutusyksikköä) kohden riippumatta pussin painosta. Muutos rajoittaisi pienten pussien nikotiinipitoisuutta. STM:n ehdotuksessa ei ole perusteltu, miksi nikotiinipussien enimmäispitoisuutta pitäisi rajoittaa enemmän kuin mitä Tukesin päätöksellä on tehty.

MaRa esittää, että ehdotusta muutetaan niin, että tupakkalain nojalla savuttomassa nikotiinituotteessa saisi olla nikotiinia enintään 20 milligrammaa.

Sallitut maut

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan savuttomassa nikotiinituotteessa ei saisi olla alkoholin tai kannabiksen makua eikä makua, joka on omiaan houkuttelemaan nuoria. On selvää, että viimeksi mainittuja olisivat ainakin karkkien, jälkiruokien, hedelmien ja marjojen maut, minkä lisäksi alkoholin ja kannabiksen maut mainittaisiin säännöksessä erikseen. Houkuttelevuutta olisi arvioitava siltä kannalta, mitkä maut tyypillisesti vetoavat nuoriin. Esimerkiksi makeat ja kirpeät maut olisivat tällaisia, samoin maut, joilla tavoitellaan shokkiarvoa tai vitsikkyyttä.

MaRa toteaa, että Fimean muutettua keväällä 2023 tulkintaansa nikotiinipusseista, kuluttajat ovat voineet ostaa nikotiinipitoisuudeltaan rajattuja nikotiinipusseja kotimaisesta vähittäismyynnistä. Tämä on ohjannut myyntiä vastuulliseen ja verotuloja Suomeen tuovaan myyntikanavaan. Ratkaisu on vähentänyt nikotiinipussien ostamista ulkomaisista verkkokaupoista, matkustajatuontia ja harmaita markkinoita. **Kuluttajat ovat tottuneet käyttämään eri tavalla maustettuja nikotiinipusseja. Suosittuja makuja ovat esimerkiksi minttu, omena, sitrus ja kahvi.**

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että tuotteissa sallitaan vain aikuisille tarkoitettut maut. **MaRa katsoo, että ehdotus, joka kieltää kaikki hedelmien/marjojen maut nikotiinipusseissa on ylimitoitettua ja myös hallitusohjelmakirjauksen vastaista.** Se ohjaisi näihin makuihin tottuneita kuluttajia hakemaan tuotteita matkustajatuontina Ruotsista, Baltian maista tai risteilylaivoilta.

MaRa esittää, että säännöstä tulee jatkovalmistelussa muuttaa niin, että myös aikuisille suunnatut hedelmä- tai marjamaut pysyvät sallittuna. Aikuisille suunnattu maku on esimerkiksi perusomenan (apple) tai sitruunan (citrus) makuinen nikotiinipussi. Nämä maut eivät houkuttele

nuoria. Karkkimaiset/makeat hedelmämaut sen sijaan voivat houkutella nuoria. Tällaisia makuja ovat esimerkiksi ”candy strawberry” tai ”lollipop strawberry”.

Asetuksenantovaltuus

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mauista, jotka ovat omiaan houkuttelemaan nuoria. MaRa toteaa, että makuaineiden kieltoa voitaisiin tulkita asetusta annettaessa hyvin laaventavasti.

MaRa esittää, että lakiin ei makuaineiden osalta kirjata asetuksenantovaltuutta. Lain säännöksestä ja sitä selventävistä yksityiskohtaisista perusteista tulisi täsmällisesti käydä ilmi, mitkä maut on sallittuja ja mitkä kiellettyjä.

Lisäaineet

Ehdotuksen mukaan tietyt lisäaineet, jotka on kielletty tupakkatuotteissa, kiellettäisiin myös savuttomista nikotiinipusseista. Kielletyiksi tulisivat esimerkiksi vitamiineja, kofeiinia tai tauriinia sisältävät savuttomat nikotiinituotteet. Ehdotuksen mukaan savuttomat nikotiinituotteet eivät saisi sisältää lisäaineita, jotka edistävät nikotiinin imeytymistä. Esimerkiksi lisäaineet, jotka nostavat tuotteen pH-arvoa, olisivat kiellettyjä, sillä mitä emäksisempi tuote on, sitä enemmän nikotiinia tuotteesta imeytyy suun limakalvoille. Poikkeuksena olisivat kuitenkin lisäaineet, joilla tuotteeseen luodaan mentolin maku.

Ehdotettu lisäaineiden kielto on tulkinnanvarainen. Esitystä tulee muuttaa niin, että tällä hetkellä myynnissä olevia kuluttajien suosimia nikotiinipusseja voi jatkossakin myydä Suomessa. **Lisäaineita koskeva sääntely ei saa olla tiukempaa kuin Ruotsissa ja Baltiassa, koska muuten kuluttajat hakevat tuotteita matkustajatuontina. MaRa kannattaa ehdotusta, jonka mukaan lisäaineissa sallitaan mentolin maun luovan lisäaineiden käyttö.**

Ehdotuksen mukaan kiellettyjä olisivat savuttomat nikotiinituotteet, joiden jossakin osassa on makuaineita niin, että tuotteen tuoksua tai makua voi muuttaa. Esimerkiksi nikotiinipusseja, joiden sisällä olisi makukapseli, jonka kuluttaja voi halutessaan poksauttaa itse, ei saisi myydä. MaRalla ei ole tähän huomautettavaa.

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista.

Pykälän 1 momentin mukaan savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan olisi ilmoitettava Valviralle etukäteen tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

Tupakkalain 26 §:n 1 momentin mukaan sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä on tehtävä tuoteilmoitus viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vaatimus siitä, että ilmoitus on tehtävä puoli vuotta etukäteen, perustuu tupakkatuotedirektiiviin, eikä savuttomien nikotiinituotteiden osalta ehdoteta vastaavaa. Riittävää olisi, että ilmoitus tehtäisiin ennen tuotteen tuomista markkinoille.

MaRa pitää ilmoitusvelvollisuutta perusteltuna ja myös sitä, että siihen ei sovelleta 6 kuukauden ilmoitusaikaa. Hallitusohjelmassa todetaan, että vältetään EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä.

Momentin 5 kohdan mukaan ilmoituksessa olisi oltava ilmoitus siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa. Ilmoituksellaan valmistaja tai maahantuoja vahvistaisi olevansa vastuunalainen taho, jos tuotteen käytöstä aiheutuisi esimerkiksi terveyshaittoja.

MaRa pitää tärkeänä, että tupakkalakiin otetaan säännös, jonka mukaan valmistaja ja maahantuoja kantaa täyden vastuun vähittäismyyntiin toimitettavien nikotiinipussien laadusta ja turvallisuudesta.

29 b §. Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista.

Ehdotuksen mukaan savuttoman nikotiinituotteen valmistajan ja maahantuojan olisi toimitettava Valviralle vuosittain tietojen tuotteiden myyntimääristä. Myyntimäärätiedot olisivat välttämättömiä Valviralle, joka perisi niiden perusteella tupakkalain 91 §:n mukaisesti vuosittaisen valvontamaksun tuotteiden valmistajilta ja maahantuoilta.

MaRa kannattaa ilmoitusvelvollisuutta. Raportointi on tärkeää myös tilastoinnin kannalta. Tilastojen avulla voidaan arvioida, mikä vaikutus nikotiinipussien tupakkaverotuksella ja sen mahdollisilla muutoksilla on myyntimääriin ja matkustajatuontiin.

30 §. Eräiden muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta.

MaRalla ei ole tästä kommentoitavaa.

31 §. Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että jatkossa myös savuttomia nikotiinituotteita saisi myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille ainoastaan tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä asiaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaisissa vähittäismyyntipakkauksissa.

Savuttomia nikotiinituotteita ei siis saisi luovuttaa irrallisina, vaan niillä olisi oltava vähittäismyyntipakkaus, jonka olisi täytettävä tietyt vaatimukset. Tällä tavoin voitaisiin turvata sitä, että kuluttaja, joka hankkii tuotteen, saa tuotteesta asianmukaiset tiedot.

MaRa katsoo, että nikotiinipussien vähittäismyyntipakkauksia koskevaa yleissäännös on tarpeellinen. MaRa sen sijaan vastustaa sääntelyä, jonka mukaan nikotiinipusseja koskevat vähittäismyyntipakkaukset yhdenmukaistettaisiin.

39 a §. Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Ehdotuksen nojalla vähittäismyyntipakkauksissa olisi oltava tiedot tuotteen ainesosista, nikotiinipitoisuudesta ja annostuksesta, valmistajan eränumeroista, suositus tuotteen pitämisestä lasten ulottumattomissa ja siinä olisi oltava suomen- ja ruotsinkieliset terveysvaroitukset. MaRalla ei ole huomauttamista pakollisiin merkintöihin.

Ehdotuksen 2 momentti koskisi merkintöjä, jotka ovat kiellettyjä savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa. Momentin mukaan mitä tupakkalain 33 §:ssä säädetään, sovellettaisiin 2, 5 ja 8 kohtaa lukuun ottamatta myös savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkaukseen. MaRalla ei ole huomauttamista kiellettyihin merkintöihin.

Ehdotuksessa esitetään nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista tupakka-askien tapaan. MaRa vastustaa nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista. Riittävää on, että tuotteissa on terveysvaroitukset ja muut pakolliset merkinnät esimerkiksi nikotiinipitoisuudesta.

Ehdotus ei perustu hallitusohjelmaan. Hallitusohjelmassa todetaan, että nikotiinipussit otetaan tupakkalain soveltamisalan piiriin ja niiden myynti sallitaan noudattaen niille asetettuja sääntöjä, joilla pyritään ehkäisemään nuorisokäyttöä, harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjumaan järjestäytyntä rikollisuutta. Vähittäismyynti säädetään luvanvaraiseksi, tuotteille säädetään naapurimaissa käytössä olevat nikotiinirajat ja tuotteissa sallitaan vain aikuisille tarkoitetut maut.

EU-lainsäädäntö ei myöskään vaadi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista.

Ruotsissa nikotiinipusseista on säädetty erillislaki, jossa säädetään muun muassa tuotteen ominaisuuksista ja myyntipakkauksissa on oltava terveysvaroitukset. Baltian maissa vähittäismyyntipakkauksille ei aseteta rajoituksia. Hallituksen esityksessä mainitaan, että Latviassa nikotiinipusseja koskevassa lainsäädäntöaloitteessa nikotiinipusseille vaadittaisiin terveysvaroitukset.

Ehdotus asettaisi kotimaiset vähittäismyyjät heikompaan kilpailuasemaan ulkomailla toimiviin vähittäismyyjiin verrattuna. Sääntely yhdistettynä nikotiinipussien naapurimaita huomattavasti korkeampaan tupakka-verotukseen houkuttelisi suomalaisia hankkimaan nikotiinipusseja ulkomailta matkustajatuontina. Myös tuotteiden laitton maahantuonti ja harmaat markkinat kasvaisivat.

MaRa toteaa, että vähittäismyyntipakkausten osalta riittävää on, että niissä on oltava pakolliset tiedot ja varoitusmerkinnät ja niitä koskee esilläpitokielto vähittäismyyntipaikassa.

39 b §. Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu.

Ehdotuksen mukaan sääntely vastaisi sitä, mitä tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntipakkausten ulkoasusta säädetään. Pykälän 1 momentin mukaan savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkaus ei saisi muodoltaan, väriltään, materiaaliltaan tai muulta ulkoasultaan erottua muista savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkauksista eikä vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun avulla saisi edistää tuotteen myyntiä.

Ehdotuksella yhdenmukaistettaisiin nikotiinipussien vähittäismyyntipakkaukset pakkausmerkintöjen ohella myös muilta osin. **MaRa vastustaa ehdotusta ja viittaa aiemmin 39 a §:ssä toteamaansa.**

39 c §. Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu.

Ehdotuksessa esitetään, että savuton nikotiinituote ei saisi muodoltaan, väriltään, pinnaltaan tai muulta ulkoasultaan erottua muista savuttomista nikotiinituotteista eikä sen ulkoasun avulla saisi edistää tuotteen myyntiä. Sääntelyllä pyritään varmistamaan, ettei savuttomia nikotiinituotteita esimerkiksi värjätä houkuttelevan värisiksi, ettei nikotiinipusseista tehdä esimerkiksi sydämenmallisia ja ettei nikotiinipusseihin lisätä kimalletta.

MaRa toteaa, että EU-sääntely ei vaadi, että nikotiinipussin ulkoasu tulisi yhdenmukaistaa. MaRa pitää ehdotettua sääntelyä ylimitoitettuna. Nikotiinipussien ulkoasua voidaan säädellä niin, että ulkoasu ei saa olla sellainen, että se on omiaan houkuttelemaan nuoria.

40 §. Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä.

MaRa ei kommentoi ehdotusta. Tärkeää on, että tuotteiden matkustajatuontia rajoitetaan.

44 §. Vähittäismyynnin luvanvaraisuus.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että vähittäismyynnin luvanvaraisuus koskisi myös savuttomia nikotiinituotteita. MaRalla ei ole huomauttamista hallitusohjelmaan perustuvaan ehdotukseen.

48 §. Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä.

Pykälän otsikkoa ja 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että sääntely kattaisi myös savuttomat nikotiinituotteet.

Jos toiminnanharjoittajalla on *voimassa olevan tupakkalain* nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa ja hän haluaa ottaa myyntiin myös savuttomia nikotiinituotteita, hänen olisi tehtävä kunnalle ilmoitus aiemmassa lupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksesta. **Tällainen lupatietojen muutosta koskeva ilmoitus olisi maksuton.**

MaRa pitää ilmoitusvelvollisuutta perusteltuna ja katsoo, että ilmoituksen tulee olla ehdotuksen mukaisesti maksuton.

50 §. Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotukseen.

52 a §. Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto.

Pykälää ja sen otsikkoa laajennettaisiin koskemaan savuttomia nikotiinituotteita. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on torjua sitä, että nuoria houkuttelevien makujen kieltoa kierrettäisiin esimerkiksi niin sanotuilla makukorteilla, jotka on tarkoitettu laitettavaksi nikotiinipussipakkauksen sisään.

MaRalla ei ole huomautettavaa makukorttien kieltoon. **Tärkeää on, että nikotiinipusseissa voi olla myös aikuisille suunnattuja hedelmä tai marjamakuja** (tästä on lausuttu aiemmin).

53 §. Kielto myydä alaikäiselle

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että myöskään savuttomia nikotiinituotteita ei saisi myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alaikäisille. **MaRa kannattaa ehdotusta.** Nikotiinipusseja on voimassa olevassa tupakkalaissa käsitelty tupakan vastikkeina, joita ei ole saanut myydä alaikäisille.

58 §. Etämyynnin kielto

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että se koskisi savuttomia nikotiinituotteita vastaavalla tavalla kuin tupakkatuotteita, sähkösavukkeita,

nikotiininesteitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita. Rajat ylittävä etämyynti määritellään 2 §:n 34 kohdassa.

Rajat ylittävä etämyynti

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan rajat ylittävän etämyynnin kieltäminen merkitsisi paitsi sitä, että ulkomaille sijoittautuneet elinkeinonharjoittajat eivät saisi myydä savuttomia nikotiinituotteita suomalaisille kuluttajille, myös sitä, että suomalaiset elinkeinonharjoittajat eivät saisi myydä tuotteita ulkomaisille kuluttajille.

MaRa pitää rajat ylittävän etämyynnin kieltämistä perusteltuna. Suomessa nikotiinipussien myynti tapahtuu valvotusti ja myynnissä on ainoastaan nikotiinipitoisuudeltaan rajattuja tuotteita. Nikotiinipussien myynnistä Suomessa kertyy tupakkaveroa ja arvonlisäveroa. Jos etämyyntiä ei kielletä, suomalaiset jatkaisivat ostosten tekemistä ulkomaisista verkkokaupoista, jossa nikotiinipussit ovat Suomen naapurimaita huomattavasti korkeamman tupakkaveron takia Suomessa myytäviä tuotteita halvempia.

Rajat ylittävän etämyynnin kieltäminen johtaa siihen, että suomalaiset hakevat entistä enemmän nikotiinipusseja matkustajatuontina viihderisteilijöiltä, Ruotsista tai Baltian maista etenkin, jos kotimaassa myytävät tuotteet ovat korkeamman tupakkaverotuksen piirissä, myyntipakkauksien ulkoasu on yhdenmukaistettu ja Suomessa myytävissä nikotiinipusseissa ei saa olla aikuisten suosimia makuaineita.

Etämyyntikielto kotimaassa

Ehdotuksen mukaan Suomeen sijoittautuneet elinkeinonharjoittajat eivät saisi myydä etämyyntinä nikotiinipusseja myöskään Suomessa.

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia MaRan jäsenyritysten toimintaan. MaRan jäsenyritykset myyvät nikotiinipusseja kuluttajille paikan päältä ostettuna ikärajavaivontaa noudattaen.

59 §. Tullihuutokaupalla myynnin kieltäminen.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotukseen.

60 §. Tukkumyynnin rajoitukset

Ehdotuksen nojalla tukkumyyjä saisi 4 momentissa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta myydä nikotiinipusseja Suomessa vain elinkeinonharjoittajalla, jolla on 44 §:ssä mainittu vähittäismyyntilupa ja joka on tehnyt ilmoituksen savuttomien nikotiinituotteiden myymisestä. MaRa pitää ehdotusta perusteltuna.

62 §. Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että se koskisi myös savuttomia nikotiini tuotteita. Tämä olisi tarpeen alaikäisten terveyden suojelemiseksi ja johdonmukaista suhteessa siihen, että savuttomien nikotiini tuotteiden hallussapito ehdotetaan kiellettäväksi alle 18-vuotiailta.

MaRa kannattaa ehdotusta.

63 §. Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettyä savuttomien tupakkatuotteiden matkustajatuonnin määrällistä rajaa laskettaisiin 1 000 grammasta 500 grammaan vuorokaudessa. Jatkossa yksityishenkilö saisi siis omaa henkilökohtaista käyttöönsä varten tuoda mukanaan maahan yhteensä enintään 500 grammaa nuuskaa, purutupakkaa ja nenänuuskaa kalenterivuorokaudessa. Savuttomia nikotiini tuotteita koskevasta maahantuonnin määrällisestä rajasta säädettäisiin 67 §:ssä

Alkoholin, tupakan, nuuskan ja nikotiinipussien matkustajatuonti Ruotsista, Baltian maista ja viihderisteilijöiltä vähentää merkittävästi valtion verotuloja. MaRa pitää ehdotettua nuuskan matkustajatuonnin rajoittamista kannatettavana. Yhdessä nikotiinipussien matkustajatuontimäärien rajoittamisen (67 §) kanssa se ohjaa kuluttajia ostamaan nikotiinipusseja Suomesta, josta kertyy valtiolle arvonlisäveroja ja valmisteveroja.

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita.

Ehdotettu rajat ylittävän etämyynnin kielto kohdistuu ulkomaiseen elinkeinoharjoittajaan. Suomalaisten viranomaisten olisi käytännössä hankala puuttua rajat ylittävän etämyyntikiellon rikkomiseen etenkin silloin kun elinkeinoharjoittaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle.

Ehdotuksen mukaan yksityishenkilö ei saisi hankkia tai vastaanottaa elinkeinoharjoittajalta myöskään savuttomia nikotiini tuotteita postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta. Tällä voitaisiin tehokkaammin puuttua nikotiinipussien ja muiden savuttomien nikotiini tuotteiden tilaamiseen ulkomailta.

MaRa pitää ehdotusta perusteltuna ja viittaa aiemmin 58 §:ssä todettuun.

66 §. Matkustajatuonnin aikarajat.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että se koskisi myös savuttomia nikotiini tuotteita. MaRa kannattaa ehdotusta ja viittaa aiemmin 63 §:n kohdalla toteamaansa.

67 §. Matkustajatuonnin määrälliset rajat.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta. Sen mukaan yksityishenkilö ei saisi tuoda maahan savuttomia nikotiinituotteita, joiden vähittäismyyntipakkausten merkinnät poikkeavat 39 a §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetyistä, enempää kuin 500 grammaa. Rajoitus koskisi sellaisia tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkauksessa ei ole Suomen tupakkalainsäädännön mukaisia suomen- ja ruotsinkielisiä varoitusmerkintöjä.

MaRa pitää nikotiinipussien matkustajatuonnin rajoittamista kannatettavana ja viittaa aiemmin 63 §:n kohdalla todettuun.

74 §. Yleiset tupakointikiellot.

Voimassa olevan 74 §:n 3 momentin nojalla savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa eikä leikkikentillä. Ehdotuksen nojalla tämä koskisi myös savuttomia nikotiinituotteita.

MaRalla ei ole kommentoitavaa ehdotukseen.

80 §. Tupakointikieltoa koskevat opasteet.

Ehdotuksen nojalla päiväkoteihin, esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloihin tulisi asettaa savuttomien tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden käyttökieltoa koskevat opasteet.

MaRalla ei ole kommentoitavaa ehdotukseen.

81 §. Tupakointikieltojen toimeenpano.

Pykälän muuttamista koskeva ehdotus koskee 74 §:ssä ja 80 §:ssä mainittuja tiloja.

MaRalla ei ole kommentoitavaa ehdotukseen,

90 § hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että kunta voisi periä hyväksymänsä taksan mukaisen maksun myös silloin, kun 48 §:n mukainen ilmoitus on tehty savuttomista nikotiinituotteista.

Tupakkalain 48 §:n nojalla ilmoituksesta peritään maksu, jos kyse on vanhan tupakkalain nojalla myönnetystä vähittäismyyntiluvasta. Uuden tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan kohdalla ilmoitus nikotiinipussien ottamisesta myyntiin on ehdotuksen nojalla maksuton, jota MaRa kannattaa.

Ehdotettuun 3 momenttiin tehdään valmistajia ja maahantuojia koskeva muutos. MaRalla ei ole tähän kommentoitavaa.

91 §. Tupakkalain valvontamaksut.

Voimassa olevan tupakkalain nojalla kunnan perimä valvontamaksu on enintään 500 euroa myyntipistettä kohden. Jos myynnissä on sekä tupakkatuotteita että nikotiininesteitä, valvontamaksu peritään enintään kahdenkertaisena (1000 euroa). **Ehdotuksen nojalla pykälään lisättäisiin se, että mitä siinä säädetään nikotiininesteistä, sovellettaisiin myös savuttomiin nikotiinituotteisiin.**

Ehdotuksen nojalla tämä merkitsisi sitä, että jos myyjä on jo ennestään ilmoittanut myyvän tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä, enimmäismaksu pysyisi 1 000 eurossa, vaikka myyjä ilmoittaisi ottavansa myyntiin myös savuttomia nikotiinituotteita. Jos taas myyjä on ilmoittanut pelkästään tupakkatuotteiden myynnistä, valvontamaksu nousisi 1 000 euroon, jos myyjä ilmoittaisi myyvän myös savuttomia nikotiinituotteita. Jos myyjä on ilmoittanut myyvän pelkästään nikotiininesteitä, maksu pysyisi 500 eurossa, vaikka myyjä ilmoittaisi ottavansa myyntiin myös savuttomia nikotiininesteitä

MaRa toteaa, että suurin osa liikenneasemista ja ravintoloista myy vähittäismyyntiluvan nojalla tupakkatuotteita. Fimean muutettua tulkintaansa erityisesti liikenneasemat ovat ottaneet myyntiin myös nikotiinipusseja. Ehdotus tuplaisi nikotiinipusseja myyvien vähittäismyyntipaikkojen valvontamaksut.

Jos esimerkiksi liikenneasemalla tai ravintolassa on viisi kassaa, jossa on myynnissä tupakkatuotteita ja nikotiinipusseja, valvontamaksu per myyntipaikka on 5.000 euroa. MaRa toteaa, että tupakkalain valvontamaksut ovat kohtuuttoman suuria ja ylimitoitettuja.

Hallitus on sitoutunut purkamaan kautensa aikana vähintään 300 yrityksiä ja kansalaisia haittaavaa normia.

MaRa esittää, että tupakkalain 91 §:n muutetaan siten, että tuplavalvontamaksu kumotaan ja vähittäismyyjältä voidaan periä enintään 500 euron valvontamaksu myyntipisteeltä. Myyntipisteessä voidaan samalla valvontamaksulla myydä tupakkatuotteita, nikotiinipusseja ja nikotiininesteitä.

94 §. Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen.

Ehdotettu pykälä koskee Valviran velvollisuutta tallentaa ja julkaista tuotevalvontatietoja myös nikotiinipusseista.

MaRa pitää ehdotusta perusteltuna.

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että se kattaisi nykyistä laajemmin myös savuttomat nikotiinituotteet.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotukseen lukuun ottamatta perusteluissa olevaa mainintaa pakkausten yhdenmukaisuudesta. MaRa vastustaa ehdotusta, jonka mukaan nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten tulisi olla yhdenmukaisia ja viittaa aiemmin 39a § ja 39b §:n yhteydessä todettuun.

100 §. Myyntikielto.

Pykälän 1 momentin johdantokappaletta ja 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että Valvira voisi kieltää savuttoman nikotiinituotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotukseen.

109 §. Tupakan myyntirikos.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että tupakan myyntirikoksen rikostunnusmerkistö laajenisi koskemaan myös savuttomiin nikotiinituotteisiin liittyvää lainvastaista toimintaa.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotettuihin säännöksiin.

113§. Tupakointirikkomus.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tupakointirikkomuksen rikostunnusmerkistö laajenisi kattamaan myös savuttoman nikotiinituotteen käyttämisen 74 §:n 3 momentin vastaisesti.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotettuun säännökseen.

117 §. Myyntipäällykset.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että mitä tupakkalaissa säädettäisiin savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksesta, koskisi myös tuotteen mahdollista myyntipäällystä. Kun vähittäismyyntipakkauksia koskevaa sääntelyä sovellettaisiin myös myyntipäällyksiin, esimerkiksi varoitusmerkintöjä ei voisi piilottaa myymällä vähittäismyyntipakkauksia kartongeissa.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotukseen.

118 §. Hallussapitokielto.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että jatkossa alle 18-vuotias ei saisi pitää hallussaan myöskään savuttomia nikotiinituotteita.

MaRa pitää ehdotusta kannatettavana.

119 §. Hävittäminen.

Pykälää muutettaisiin niin, että se koskisi myös savuttomia nikotiinituotteita.

MaRalla ei ole huomauttamista ehdotukseen.

Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotetun lain 25 a § sisältäisi uuden sosiaali- ja terveysministeriölle osoitetun asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä mauista, jotka ovat omiaan houkuttelemaan nuoria. **MaRa katsoo, että kiellettyjen ja sallittujen makujen tulee käydä ilmi lain säännöksestä ja sitä selventävistä yksityiskohtaisista perusteluista.** MaRa viittaa aiemmin 25 a §:n kohdalla toteamaansa.

Ehdotetun lain 39 a—39 c § sisältäisivät uudet sosiaali- ja terveysministeriölle osoitetut asetuksenantovaltuudet, jotka koskisivat savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkintöjen ja muun ulkoasun yksityiskohdista säättämistä. Olisi perusteltua, että vähittäismyyntipakkauksia koskeva tarkempi sääntely annettaisiin teknisen ja yksityiskohtaisen luonteensa vuoksi asetuksella eikä lailla. **MaRa pitää asetuksenantovaltuutta vähittäismyyntipakkausten osalta hyväksyttävänä mutta vastustaa sitä, että nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten ulkoasun tulisi olla yhdenmukainen.**

Voimaantulo

MaRa katsoo, että vähittäismyyjille on annettava riittävä aika valmistautua uuteen sääntelyyn. Ehdotetut siirtymäajat vaikuttavat riittävän pitkiltä, mutta sääntelyä on nikotiinipussien sallittujen makuaineiden, lisäaineiden ja pakkausten ulkoasun osalta muutettava jatkovalmistelussa.